

Introduksjon

Her er det viktig å merke seg:

- Lovhjemlene (se nedenfor).
- De nasjonale føringene fra 19.03.2019 og oppdatert 07.04.2025.
- Forvaltningsmyndigheten (kommunen) har aktsomhetsplikt, og skal også påse at alle andre berørte lovverk blir fulgt, herunder vannressursloven og naturmangfoldloven.
- Avløpsdirektivet vil også stramme inn rensekravene (sitater fra nasjonale føringer 2025):
 - Gjeldende avløpsdirektiv (Direktiv 91/271) er tatt inn i norsk regelverk gjennom forurensningsforskriften.
 - EU vedtok i 2024 et revidert avløpsdirektiv (Direktiv 2024/3019), som er til vurdering i EØS/EFTA-landene. Det reviderte direktivet har et bredere virkeområde (omfatter flere tettbebyggelser) og inneholder strengere krav til rensning sammenlignet med dagens regelverk.
- Alle utslipp som ikke er tilfredsstillende og som avviker fra dagens krav til rensing bidrar til å gjøre blant annet vannkvaliteten dårligere.
- Se vedlagt en mulig oppskrift på hvordan opprydding i spredt avløp kan foregå. Vi er i tidlig fase.
- Kommunen har hjemmel til å utføre også øvrigtilsyn av avløpsanlegg, både etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven, utenom selve prosessen med opprydding i spredt avløp. Herunder å kontrollere at avløpsanlegg er bygget og renser i tråd med utslippstillatelse, og at det ikke er tatt i bruk før ferdigattest er gitt.

Lovhjemler som brukes ved oppfølging av enkeltanlegg:

Ifølge forurensningsloven § 7 må ingen ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller i strid med vedtak i medhold av loven, skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal huseier sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den.

Ifølge forurensningsforskriften § 12-3 fremgår det at ingen må sette i gang nye utslipp eller øke utslipp vesentlig uten at tillatelse er gitt.

Dersom utslippet ikke er stanset eller eier ikke har fått godkjent en annen utslippsordning innen fristen, kan kommunen pålegge å iverksette tiltak for å stanse forurensningen innen en nærmere angitt frist, jf. forurensningsloven § 7 fjerde ledd.

Forurensningsloven § 18, tredje ledd gir kommunen mulighet til å trekke tilbake utslippstillatelser som er mer enn 10 år gamle. Ved vurderingen skal det tas hensyn til kostnadene en tilbaketrekking vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper en endring for øvrig vil medføre, jfr forurensningsloven § 18, fjerde ledd. Bestemmelsene lyder slik:

«Tillatelse kan i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at den ble gitt.

Ved avgjørelser etter første og tredje ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.»

Det er den private eier av avløpsanlegget som er ansvarlig for at anlegget fungerer etter sin hensikt, jf. forurensningsloven § 24, 1.ledd.

Forurensningsforskriften §12-16 gir kommunen mulighet til å bestemme at utslipp som ikke trengte tillatelse den gang de ble etablert, ikke lenger er lovlige. Bestemmelsen lyder slik:

«Utslipp etablert før 1. januar 2007 og som det på tidspunkt for etablering ikke måtte innhentes tillatelse for etter det på den tid gjeldende regelverk, er fortsatt lovlige. Kommunen kan likevel i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at slike utslipp er ulovlige etter en fastsatt frist.»

Det er ikke noen krav om at anlegget må være i dårlig forfatning for at utslippet skal kunne gjøres ulovlig etter en fastsatt frist. Det er tilstrekkelig at utslippet er etablert på et tidspunkt før det var krav til søknad og godkjenning for avløpsutslipp, og at eiendommen derfor ikke har skriftlig utslippstillatelse.

Vi har adgang til å ilegge tvangsmulkt/døgnmulkt, jfr forurensningsloven § 73 dersom pålegget ikke etterkommes innen fristen.

(Hentet fra maler for brev [Narvik vann](#) bruker for varsel, pålegg, vedtak, tvangsmulkt mv. De er godt i gang med opprydding, har flere ansatte og god kompetanse.)

Nasjonale føringer 2019:

Fra vedlegg «Tilsyn avløpsanlegg – Nasjonale føringer – kap 4.»

Se kapittel 4. Utdrag:

«Nasjonale føringer for enkelte tema

4. Avløp

Kommunene skal kartlegge og følge opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for (alle avløpsanlegg etter kapittel 12 og 13 i forurensningsforskriften). Kommunen skal gi pålegg om tiltak for anlegg som ikke overholder rensekrav gitt i tillatelser etter 1.1.2007, samt sette i verk tiltak for å sørge for at utslipp etablert før 1.1.2007 blir renset i tråd med rensekravene i forurensningsforskriftens kapittel 12 og 13. (...) Innsatsen bør først prioriteres i nedbørsfelt til vannforekomster som er påvirket av utslipp av avløpsvann og som har dårligere enn god tilstand og/eller har viktige brukerinteresser.

Målsetningen skal være at alle anleggene i den enkelte kommune oppfyller forurensningsforskriftens rensekrav slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033.»

Oppdaterte nasjonale føringer 2025:

Se hele kapittel 5. Utdrag:

-

5.2 Myndighetsansvar

Forurensningsforskriften regulerer avløp og har som formål å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av utslipp av avløpsvann. Forskriften stiller minimumskrav til rensning og kontroll med utslipp av avløpsvann. Kravene stilles i enkelttillatelser etter forurensningsloven. Utslipp må ha tillatelse fra forurensningsmyndigheten. Kommunene er forurensningsmyndighet etter kapittel 12 (krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende) og kapittel 13 (krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser). Statsforvalteren er forurensningsmyndighet etter kapittel 14 (krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser). Statsforvalteren fører tilsyn og er klageinstans for vedtak truffet av kommunen.

5.3 Ambisjon for planperioden 2028 til 2033

Målsetningen er at alle avløpsanleggene i den enkelte kommune oppfyller forurensningsregelverkets rensekrav for å forbedre avløpssituasjonen, for å unngå ulovlig forurensning og for at miljømålene etter vannforskriften kan nås senest innen 2033. Det er behov for en betydelig styrket innsats innenfor avløpssektoren i mange kommuner for å nå miljømålene i vannforskriften innen 2033.

Kommunene må følge opp sitt ansvar som forurensningsmyndighet gjennom å kartlegge og følge opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, og sikre vedlikehold og oppgradering av nødvendig infrastruktur i takt med ny arealbruk og vekst i kommunene.

Kommunen skal gi pålegg om tiltak for anlegg som ikke overholder rensekrav gitt i tillatelser etter 1.1.2007, samt sette i verk tiltak for å sørge for at utslipp etablert før 1.1.2007 blir rensset i tråd med rensekravene i forurensningsforskriftens kapittel 12 og 13.

Klima- og miljødepartementet forventer at kommunene fremover setter av betydelige ressurser for å raskere gjennomføre nødvendige tiltak på avløpsområdet, herunder både fornying av ledningsnett og utbedring av renseanlegg.

Statsforvalter må prioritere å følge opp avløpsanlegg innenfor sitt ansvarsområde for å sikre etterlevelse av forurensningsregelverket, herunder at avløpsvann gjennomgår tilstrekkelig rensing. Tiltak som beskytter mot forringelse skal inngå i tiltaksprogrammet, herunder utslippstillatelser etter avløpsdirektivet.

Innsatsen bør først prioriteres i nedbørsfelt til vannforekomster som er påvirket av utslipp av avløpsvann, og som har dårligere enn god tilstand og/eller har viktige brukerinteresser.

Dersom det ikke er mulig å oppnå god tilstand innen 2033 selv om tilstrekkelig rensetiltak gjennomføres i løpet av planperioden, og dette skyldes «naturforhold», kan utsatt frist etter vannforskriften § 9 vurderes.²¹

5.4 Virkemidler og finansiering

Kommunene har ansvar for finansiering av de kommunale vann- og avløpstjenestene. Finansieringen skjer i hovedsak gjennom vann- og avløpsgebyrer fra abonnentene i tråd med selvkostprinsippet og prinsippet om at forurensere betaler.

(...)

Med vennlig hilsen

Jan Erik Marstad

Virksomhetsleder Plan, Areal og Teknikk

Selbu kommune

Tel. 913 71 797 / 73 81 67 00

www.selbu.kommune.no

Følg oss gjerne på Facebook!

SELBU KOMMUNE

Vi gjør oppmerksom på at journalpliktig e-post blir registrert i vårt arkivsystem